

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Liber Epistolarvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

DEO conjungitur ascendendo per negationes in ultimis totorum, id est, in supremis finibus universaliorum & excellentiarum creaturarum. Et quidem conjunctio animæ ad DEUM fit, in quantum nobis possibile est nunc DEO conjungi. Non enim conjungitur in presenti intellectus noster DEO, ut ejus essentiam videat, sed ut cognoscat de DEO, quid non est. Unde hæc conjunctio nostri ad DEUM, quæ nobis est in hac vita possibilis, perficitur, quando devenimus ad hoc, quod cognoscamus eum esse supra excellentissimas creaturas.

Concludit D. Thomas expositionem hujus Libri de divin. nominibus humiliter dicens: *Conclusio D. Thom.*

Et nos post expositionem dictorum B. Dionysii longe ab ejus intellectu deficientes, corrigi de non recte dictis postulamus. Si quæ autem bene dicta sunt, referenda sunt gratia bonorum omnium largitori, qui est Trinus, & Unus DEUS, vivens, & regnans per omnia sæcula sæculorum, Amen.

Nota conjunctionem cum DEO in hac vita non esse, ut ejus essentiam videamus, sed ut cognoscamus de DEO quid non sit. V. Resolut. 43.

EPISTOLÆ

S. DIONYSII AREOPAGITÆ EPISC. ET MART.

Quas etiam pro documentis mysticis possumus accipere.

EPISTOLA I.

Cajo Monacho.

Quæ potest esse documentum 77.

IN hac Epistola dicit S. D. ignorantiam DEI, quam tradiderat in Myst. T. non esse sicut tenebras, quæ abolerentur lumine, aut sicut ignorantiam, quæ cognitione tollitur: sed quanto quis majorem habet rerum notitiam, ac lucem, seu veritatis cognitionem; tanto magis ignota cernit esse illa, quæ de DEO loquuntur: non enim lumine, vel cognitione manifestantur, sed potius latent. Quia ergo tota ista epistola documentum mysticum est, dividetur in sequentes propositiones.

1. Hæc superlate, & non privanter accipienda sunt.

2. Si quis viso DEO cognovit id quod vidit, nequaquam ipsum vidit, sed aliquid è rebus ejus quæ existunt & cognoscuntur.

3. Deus autem supra mentem & substantiam manens, per hanc ipsam negationem cognitionis, & essentia; & supra substantiam existit, & supra mentem cognoscitur.

4. Illa perfectissima in bonam partem ignorantio, notitia est ejus, qui est supra omnia, quæ in cognitione cadunt.

Circa primam, vide quæ diximus ad cap. 1. Theol. M. q. 1.

Circa secundam, dubitabis quomodo videns DEUM non cognoscat quod videt: cum sit idem videre, & cognoscere? Resp. cum D. Thom. 3. p. q. 92. art. 1. ad 3. & 4. Dionysium non loqui de visione DEI in patria, sed de cognitione DEI in via: in via autem vel videmus DEUM per affirmationem, concipiendo ipsum ad modum rerum creaturarum seu per formas earum; vel videmus DEUM per negationem & ablationem, ut dictum est in lib. de Theol. myst. fere per totum. Videre ergo DEUM per affirmationem & positionem, est cognoscere aliquid

Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

positivum & positive; quod autem sic cognoscitur est aliquid creatum, ad cuius similitudinem videmus DEUM, unde nec illum videmus in se, nec cognoscimus sicuti est. Videre autem eum per negationem, potius est non videre, nec cognoscere, sed potius conjungimur eo ut ignoto: & hic est perfectior modus videndi & cognoscendi DEUM in hac vita: quia saltem cognoscimus ipsum excedere omnia cognoscibilia. De quibus vide superius dicta ad cap. 1. maxime q. 7. 9. 10. 14. 20. &c.

Circa tertiam, quomodo DEUS sit supra mentem, & supra substantiam, diximus M. T. q. 1. 37. 39 &c.

Circa quartam, quomodo ignorantio sit cognitio? patet ex dictis de cognitione per negationem: ignorando enim quid sit DEUS, cognoscimus saltem esse aliquid excedens omnia cognita.

De hoc documento V. Resolut. 41. 42. 43.

EPISTOLA II.

& docum. 78.

Eidem Cajō Monacho.

IN hac epist. Quarenti Cajō, quomodo DEUS sit supra principium divinitatis, & bonitatis? Quod S. D. dixerat, & etiam explicuerat in lib. de div. nom. maxime cap. 11. Respondet se non loqui de divinitate & bonitate, quæ sunt essentia DEI, sed de dono ejus (nempe gratia) per quod deificamur, & bonificamur.

Si quæras, quare non sufficiat ei dicere principium gratia, seu divinitatis participata, sed supra principium? patet responsio ex dictis de T. M. q. 2. est enim principium, sed est supra principium ut à nobis cognoscitur.

Si autem quæras, quomodo gratia sit divinitas participata, ut nos deificet? Hoc pertinet ad Scholasticos, & de hac materia agunt cum D. Th. 1. 2. q. 110. 2. 3. & 4. & q. 112. 1. & q. 113. 2. 9. & q. 114. 1. 3. & 2. 2. q. 19. 2. 7. & aliis pluribus locis. V. Resolutionem 42.

Ccc

EPISTO.

EPISTOLA III.

& documentum 79.

Eidem Cajo.

Quarenti Cajo quam vim habeat hoc adverbium *repente*, quando dicitur de opere incarnationis, forte Malach. cap. 3. Respondet S. D. repente idem esse atque præter spem, & etiam quando quod huculque erat obscurum profertur in lucem.

Si quæras quomodo Deus manifestetur per incarnationem; & quomodo etiam incarnatio post istam manifestationem maneat mysterium occultum? Hoc ad alios pertinet: explicat tamen hic S. D. & late Theologi in 3. p. q. 1. agentes de cognoscibilitate hujus Mysterii.

V. Resolutionem 19.

EPISTOLA IV.

documentum 80.

Eidem Cajo.

Explicat quomodo Christus cum sit Deus, sit etiam homo, de quo etiam Scholastici cit. V. Resolut. 19.

EPISTOLA V.

& documentum 81.

Dorotheo ministro seu Diacono.

Explicat quid sit caligo divina, per sequentes sententias Mysticas.

1. Divina caligo lux est inaccessa quam inhabitare Deus prohibetur.

2. Et cum quidem sit inexpectabilis, propter exuberantem supernaturalis luminis effusionem, ad hanc pertingit quisquis Deum nosse, & videre meruit.

3. Eoque ipso quo neque videt, neque cognoscit, in illo vere, qui visionem & cognitionem superat existit.

Circa primam, vide M. T. q. 1.

Circa secundam, quomodo pertingat ad istam lucem inaccessibilem, qui Deum videre meruit? supra diximus intelligi de vidente seu cognoscente Deum in hac vita, qui melius eum videt, quando non videt aliquid in Deo, sed cognoscit esse prorsus invisibilis & incognoscibilis pro hoc statu quo ad quid est.

Circa tertiam, quare dicat existere in Deo verè, quando quis neque videt, neque cognoscit? Perionius pro *existit* legit *versat*, id est, vere in Deo cognoscendo occupatur & exercetur: nam qui aliquid videt, potius existit, versat, & occupatur in creaturis, quarum imaginem videt, & ad cujus similitudinem Deum nititur cognoscere.

V. Resolutionem 42.

* *

EPISTOLA VI.

& documentum 82.

Sospatro Sacerdoti.

Monet illum, ut potius in veritate suadenda, quam in falsis opinionibus oppugnandis laboret. Quia non eo ipso quod falsitas appareat, veritas innotescit: sicut non necessario cognoscitur esse hominem, qui cognoscitur non esse equum.

Ubi advertit D. Maximus non improbari à Dionysio studia Patrum in hæreticis refutandis; sed non in hoc præcipuum studium ponendum esse, ut contra alios dicatur, sed ut eruditè & exactè veritatis ratio exponatur, qua bene cognita, errores evanescent. Exemplum affert Nestorii, qui dum Arii & Apollinarij placita convellit, in alias æque absurdas hæreses declinavit. Una est enim via veritatis, at errorum plurimæ: & qui ab uno errore declinat in alium potest incidere; qui tamen veritatem sequitur, omnes errores devitat.

V. Resolut. 66.

EPISTOLA VII.

pro documentum 83.

Polycarpo Antistiti.

Ne contentiosè agat cum infidelibus, sed veritatem stabiliat, qua falsitates eorum corrumpant; & ne etiam convicia eorum curet. Ubi etiam specialiter contra Apolophanem sophistam argumentum insinuat Polycarpo desumptum ex ecclypsi miraculosa, quam ipse Apolophanes simul cum Dionysio, dum essent in Ægypto juxta Heliopolim, tempore Passionis fuerat demiratus, & fateretur divinarum rerum vicissitudines fuisse.

De hac mirabili Ecclypsi meminisse Evangelistæ Marcus cap. 15. Luc. cap. 23. dicens: erat autem ferè hora sexta, & tenebræ factæ sunt in universam terram usque ad horam nonam, & obscuratus est Sol. De quo miraculo plura dicenda nobis erant, nisi hoc esset extra chorum saltare: breviter tamen liceat advertere plura mirabilia in hoc miraculo contineri. Primum, deficere solem per ecclypsim seu per conjunctionem Lunæ cum ipso in eodem puncto ecclypsicæ: cum tamen eo tempore Luna distaret ab illo per dimidium cali in plenilunio scilicet, quando Pascha à Judæis celebrabatur. Unde necesse fuit in ea hora totum cursum peragere, qui quindecim diebus peragendus erat. Secundum, ecclypsim obumbrare totam terram, quod naturaliter non potest contingere: cum enim Luna sit minor sole, non potest totum solare corpus operire; & cum sit in celo seu in situ multo inferiori, solum potest facere umbram illis qui sub illa existunt in aliqua parte terræ directe sicut Lunæ correspondente. Unde necesse fuit, quod ab Angelis impedirentur in orbe solari radii illi, qui à Luna comprehendi non poterant: vel quod

quod ita compressi à sole exire cogerentur, ut omnes in corpus Lunæ inciderent, quod aliis magis placet: & denique quod non solum à Luna impedirentur radii directe in ipsam tendentes, sed quod miraculose impediretur Lux, quæ ex diversis partibus terræ posset percipi ob distantiam cæli, vel sitis solis sicut Lunæ. Tertium durasse tenebras ab hora sexta usque ad horam nonam, nimirum per tres horas, quod naturaliter nunquam accidit in eclypsibus propter continuum motum horum duorum planetarum. Unde necesse erat quod Luna saltem detineretur ne suo breviori motu solem pertransiret. Quartum, quod Dionysius notavit his verbis: quomodo viderimus illum Lunæ occursum ab Oriente cepisse, & usque ad solis extremitatem pervenisse; ac tum demum recessisse, & rursum, non ex eadem parte occursum illum & recessum extitisse, sed ex adverso diametri &c. Res enim est insolita, quod Luna ab Oriente solem subeat: & mirabile est quod cum ab Oriente venerit, ad Orientem iterum recessisset. Quæ summam attigisse sufficiat.

EPISTOLA VIII.

pro documento 34.

Demophilo Monacho, de propria operatione & clementia.

Exemplis monet mansuetudinem, & clementiam: ipsique Demophilum reprehendit quod acriter se gessisset adversus quemdam penitentem, & irreverenter respectu Sacerdotis. Assertque visionem quandam Episcopi Carpi, qui cum aliis esset mirissimus, & visionibus divinis adeo assuetus ut nunquam sacros mysteriorum ritus auspicaretur nisi prius ipsi inter preparatorias Orationes sacra quædam, & propria visio apparuisset: adeo tamen indignatus fuit, quod infidelis quidam hominem alium jam fidelem ad errorem suum seduxisset, ut precaretur DEUM, ut semel amborum vitam fulgore immisericorditer abrumperet. Tunc vidit cælum apertum & JESUM ad januam stantem; infernumque etiam subitus terram apparentem & ad voraginis ora homines illos tremantes stare, & jamjam collapsuros plures serpentes, & alii etiam homines præcipientes dare moliebantur: quod scilicet Carpus gratanter videbat & postulabat fieri. Tunc JESUS extendens manum illos detinuit, & Angelorum ministerio à periculo liberavit, Carpoque dixit: *Mammi jam extensa percutite me, siquidem adhuc paratus sum deinde pro hominibus salvandis pati, illudque libentissime, ne deinceps alii homines peccent. Ceterum considera, non tibi expediat hanc istiusmodi viam & cum serpentibus mansuonem DEI, ac bonorum clementissimorumque Angelorum consortio præferre.*

Additque S. D. hæc sunt quæ ego cum audiverim vera esse credo.

Circa quam visionem quaeres unde col-
Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

legerit S. D. veram esse? Ratio dubitandi est primo, quia species hujus visionis est subiecta fallacii demonum, non enim est visio intellectualis, cum tot figuris & imaginibus constet: visiones autem imaginariæ deceptionibus sunt obnoxie, & multo magis corporales & externæ, qualis illa videtur, cum non fuerit in raptu, imò dum Carpus orationi vacaret. Secundo quia non bonus effectus sequutus est Carpo ex illa: cum gauderet de periculo illorum hominum, & eorum casum exoptaret. Tertio quia excitabat Carpum ut percuteret Christum, quod Christus non debebat persuadere. Quarto quia Christus dicebat se libenter iterum pati sustinere ne homines peccarent: cum sine peccato iterum illum crucifigentium non posset hoc fieri.

Dicendum tamen est pluribus rationibus potuisse sibi persuadere Dionysium revelationem istam fuisse veram. Prima est qualitas subiecti seu ipsiusmet Carpi, quem S. D. dicit insigni puritate præditum, & ad contemplationem aptissimum. Secunda fuisse valde assuetum similibus theophaniis & apparitionibus, quod multum interest ad melius discernendas bonas à malis. Tertia visionem non esse alias oppositam Scripturæ sacre aut bonis moribus, imò ordinatam ad exercitium clementiæ & charitatis. Quarta non esse de re vana & otiosa, imò valde utili: tum ad instructionem fidelium, tum ad removendos à Carpo illos affectus indignationis &c.

Unde ad primam rationem dubitandi fate-mur non esse revelationem intellectualem, sed vel imaginariam vel externam, & proinde subiectam deceptionibus, sed non inde sequitur deceptionem inveniri in ea: cum à potentia ad actum non valeat argumentatio. Ad secundam illas affectiones malas non fuisse effectus illius revelationis, sed ortas ex zelo indiffereto, quem jam antea mente conceperat. Ad tertiam verba illa Christi (*percutite me*) non erant ad suadendam percuti-nem, sed ad ostendendum paratum magis esse Christum ad similia patiendum quam ad homines illos ita crudeliter statim condemnandos. Ad quartam dicit Pachymara, illud, *ne alii homines peccent*, suppleendum crucifixores: ac si diceret: paratus sum iterum pati, tantum non per homines, ut ne tursus peccent homines, & videtur congruere litera Perionii *mibi hoc pergratum est, dum alii homines non peccent*. Sed non est cur veniamus ad has legendi angustias: quod enim Christus libenter iterum paratus sit pati ne homines peccent; non est velle peccatum crucifixorum: sicut nec cum primo & semel mortuus est, hoc peccatum voluit, sed permisit. Maxime quia si vellet, posset iterum pati, sine peccato crucifigentium qui poterunt ex ignorantia omnino invincibili hoc facere. Hanc dubitationem hinc excitavi, ut ex illa & alibi dictis inferatur quid circa alias similes visiones dicendum sit, ceteris paribus, V. Resolution. 57.

EPISTOLA IX.

Pro docum. 55.

Tito Episcopo roganti quæ sit domus sapientie, quis crater, & quisnam cibus ejus, & potus?

Responder explicans diversa symbola quæ in scripturis reperiuntur: & advertit duplicem esse traditionem Theologorum, unam quidem arcanam & mysticam, alteram vero apertam & manifestiorem: illam quidem symbolicam, & ad mysteria pertinentem; hanc vero Philosophicam, & demonstrantem; esseque arcanum cum aperto connexum. Deinde veniens ad interrogatum, juxta illud: sapientia ædificavit sibi domum &c. duplicem escam dicit proponi à divina sapientia, unam solidam atque durabilem, aliam vero liquidam & fusilem, quam propinat in cratere: quem propter rotunditatem interpretatur de divina ac generali providentia. Quod vero attinet ad mysticam doctrinam,

Primum est: solidum cibum intellectus ac perseverantis perfectionis & identitatis signum præferre, quo spiritales isti sensus secundum constantem, ac potissimam & singularem illam individuum scientiam divina participant, quos divinissimus quoque Paulus solidi vere cibi à sapientia accepti participes facit.

Secundum liquidum cibum significare doctrinam illam profusam, quæ dum per omnia vagatur, simul etiam per varia illa multipliciaque signa ad simplicem & constantem Dei cognitionem, eos quos nutrit, per accommodatam cujusque captui bonitatem manuducit.

Notandum in primis est mysticam Theologiam seu mysticam traditionem Theologorum, quam opponit aperta & manifesta, non esse mysticam Theologiam, quam in libro peculiari, de quo supra tractavimus, tradiderat: sed symbolicam, quam ideo appellat mysticam, quia sub cortice aperto abscondit arcana mysteria, quod etiam alibi retigimus. Quid autem sit symbolica Theologia, explicuimus ad cap. 3. M. T. q. 35.

Queritur
I. Quares ergo primo, quomodo hæc divisio cibi solidi, & liquidi applicetur à mysticis ad contemplationem? Respondeo. Per cibum liquidum, qui est veluti lac puerorum, intelligent meditationem per quam ex creaturis ad creatorem ascendimus, quem ideo dicit liquidum quia per omnia divagatur. Cum autem jam animam iste cibus liquidus tædet, signum est jam vocari ad cibum solidum gustandum, nempe ad contemplationem mysticæ Theologiæ, ubi constanter permanet in illa obscura cognitione Dei: quam applicationem late prosequitur N. Josephus à JESU MARIA in ascens. 1. p. 1. r. cap. 7. Et aliam ex verbis etiam S. D. in hac epist. prosequitur & accommodat ibidem cap. 10. & iterum cap. 30. & lib. 2. cap. 4. & lib. 3. c. 22. in quibus locis principaliter loquitur de contemplatione per actum fidei universalem & simplicem, quam appellavimus in proem.

M. T. Theologiam mysticam adquirentem.

Quares secundo, quomodo hæc coherant cum iis, quæ idemmet Auctor dicit in 2. p. lib. 1. cap. 2. & 5. ubi loquendo de recollectionibus in sensibilibus, & de suavitatibus illarum, prædictas suavitates modo appellat cibum solidum, modo liquidum ex hac doctrina S. D. quem citat? Respondeo in 1. p. directe applicare istas differentias cibi ad contemplationem & ad meditationem sensibilem, de quibus clarius agit S. D. & in 2. p. applicari nomina ista affectibus earum, nempe ad suavitatem spirituales, quæ proveniunt à contemplatione intellectuali, quam ideo appellat cibum solidum, quia proveniunt à cibo solido, qualis est prædicta contemplatio: & ad suavitatem sensibilem, quam vocat cibum liquidum, quia licet proveniat à dono sapientie, diffunditur ad sensus corporis, quibus proprie convenit cibus liquidus. Non enim est inconveniens eadem nomina applicare vel causæ, vel effectibus, vel alicui simili.

V. Resolution. 61. & 65.

EPISTOLA X.

& docum. 86.

Joanni Theologo, Apostolo, & Evangelistæ in Pathmo exulanti.

Prophetice illi prædicie celeriter liberandum esse ab exilio, & in Asiam reditum. Aliqua etiam obiter dicit ad mysticos pertinentia.

1. Revera quæ videntur manifesta sunt imagines eorum quæ non videntur.

2. Non ita demens sum, ut arbitrer vos quidquam pati: imo vero passiones corporis hæc ex parte tantum sentire credo, ut easdem sensu tenuis percipiatis.

3. Utrique sum fide dignus, quando præcognita tibi à Deo, & dicto, & refero, te nimirum ex Pathmi ergastulo liberatum iri, & in Asiam reversum.

Circa 1. Notandum est creaturas visibiles esse imagines rerum spiritualium & invisibilium: non tamen eas vocare S. D. imagines manifestas, quasi manifestent res cujus sunt imagines, sed quia ipsæ in se sunt nobis manifestæ & visibiles. Pollumus etiam dicere eas clare & manifestative significare quasi argutive, & quoad an est, v. g. Sol clare manifestat esse aliquem Creatorem, non tamen quid ipse creator sit. De quo vide q. 6. ad cap. 1. T. Myst.

Circa 2. Dum dicit quod non patitur nisi secundum sensum, non sequitur quod in parte spirituali possit passio proprie inveniri, qualiter dicuntur passiones actus appetitus sensitivi qui sunt cum immutatione corporis; sed magis ample pro quibuscunque afflictionibus, & anxietatibus etiam spiritualibus. Licet enim viri spirituales & perfecti, qualis erat Joannes, percipiant dolores, & labores corporales, ne maneat incoronati (ut ait Pachymera) non ideo anima patitur tristitiam & afflictionem, sed in gaudio patiendi pro conformitate Christi, & executione volun-

voluntatis divinae pacifice latatur, iuxta illud: ibant Apostoli gaudentes à conspectu Concilii, quia digni habiti sunt pro nomine JESU contumeliam pati.

Dices.

Circa tertiam. Dices: si Joannem in Pathmo Deus dignatus est Apocalypsi tot visionum & revelationum, etiam credendum est prophetice cognovisse, quando ab exilio fuisset revocandus, ut ipsemet Dion. supponit: Non ergo debuit illi suam revelationem detegere, quæ sine iusta causa publicanda non sunt. Respondeo quamvis Joannes plures habuerit Revelationes, non necessario habuisse istam de sua libera-

Respon-

detur.

tione: non enim Deus omnia omnibus revelat: imo sicut immediate illuminat Prophetas de illis quæ ad alios spectant, ita solet ipsos illuminare per alios de rebus quæ ad ipsosmet pertinent. Unde non otiose illi communicatur revelatio ista, vel quia potuit non cognoscere: vel quia poterat cognoscere cum minori evidentia & cum aliqua dubitatione & formidine, à qua tolleretur per conformitatem revelationum: vel denique quia potuit Dionysius imperari seu impelli à Deo, ut id Joanni communicaret &c.

Vide Resolut. 36. & 60. & 91.

APPENDIX

DUBITATIONVM, ET RESOLUTIONVM MYSTICARVM,

Circa universam doctrinam I. & II. Partis hujus Libri.

Quia documenta mystica ex diversis S. Dionysii libris hinc inde collecta non poterant ibi disponi eo methodo & ordine, quem materia postulat, operæ pretium visum fuit dubitationes & Resolutiones, quæ vel ex illis, vel etiam ex quæstionibus in prima parte disputatis exorientur, in fine totius operis reservare: ut non solum luculentius innotescant, quæ ad doctrinam mysticam, & totius vitæ spiritualis seriem spectare videntur; sed eo etiam ordine proponantur, quo ut in plurimum, & ab expertis solent exerceri, & ab Auctoribus pertractari. Ne autem dum eas resolverimus actum agamus: illæ quæ indigent expositione hic breviter elucidabuntur; quæ vero jam superius remanent explicata suis locis videnda remittentur.

DUBITATIO I.

Quisnam sit finis & scopus vitæ Christianæ, & quis Religiosæ, præsertim Carmelitanae, quibusque indigeat affectus eius?

Resolutio 1.

Vitæ Christianæ finis ultimus Beatitude æterna est, ad quam per gratiam & charitatem pervenitur.

Hæc resolutio colligitur ex docum. 24. ubi S. Doctor dicit salutem nos consequi per deificationem, quam quidem fieri per gratiam, & charitatem, constat ex ibi dictis, atque etiam ex docum. 78. Cum autem dicat charitatem esse finem omnis hierarchiæ, loquitur de fine non ultimo, sed de illo, qui ad ultimum est medium, in quo etiam sensu D. Thom. 2. 2. q. 27. a. 6. ad 3. appellat actum charitatis finem ultimum, nimirum respectu hujus vitæ, & non æternæ Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

næ, ut explicant N. Salm. in 1. 2. tr. 9. d. 1. num. 89.

Resolutio 2.

Religiosa vitæ, licet sit idem finis ultimus ac vitæ Christianæ, finis tamen non ultimus, seu qui est medium ad ultimum, non charitas utcumque, sed perfectio charitatis est, seu tendentia ad illam.

Hæc colligitur ex docum. 37. ubi S. Dion. Monachos etiam non Sacerdotes Sacerdotibus dicit propinquari & perfectiores esse aliis Christianis, eo quod omnibus mundi bonis renuntiant; in hoc enim conveniunt omnes Religiosi per tria essentialia vota; nam per votum paupertatis bonis utilibus & externis se abdicant; per votum castitatis bonis delectabilibus & internis corporis; per votum obedientiæ bonis animæ intrinsicis, nimirum voluntate & libertate. Cum ergo sint in statu perfectionis, licet non obligentur ad habendam perfectionem charitatis, sicut obligantur Episcopi, tenentur tamen illam procurare, & ad illam tendere per generalem votorum, & per specialem Regulæ propriæ observationem Legend. nos. Alphonsus à JESU MARIA in præclaro illo opere Matrici edito an. 1613. cui titulus doctrina Religiosorum &c. part. 2. cap. 8.

Resolutio 3.

Perfectio charitatis, quæ est finis omnium Religiosorum, coincidit cum sanctitate perfecta, ad quam requiruntur tres gradus munditiei; scilicet, libera, perfecta, & immaculata.

Hoc colligitur ex docum. 74. ut ibi explicatur à D. Thoma. Ratio potest esse, quia cum sanctitas, seu gratia, & charitas possit augeri in intensione usque in infinitum synecdochematicè, non potest ex parte intensiōis sumi perfectio totalis ejus in hac

Ccc 3

hac